Společnost
pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

3/2023

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice

1. března 2023 | 14. ročník

25. února 2023: pohled na pamětní desku v Nerudově ulici v Praze, připomínající statečný pochod pražských studentů před 75 lety na záchranu demokracie. Vlevo kardinál Dominik Duka OP, doc. JUDr. Petr Pithart a Ing. Antonín Kyncl (95), který se pochodu v roce 1948 jako student Vysoké školy obchodní zúčastnil.

Foto Záboj Horák

Oslava protestního průvodu pražských studentů na obranu demokracie z 25. února 1948

V sobotu 25. února 2023, v den 75. výročí komunistického puče v Československu, jsme se zúčastnili slavnosti, kterou jsme si připomněli nejmohutnější akci proti připravovanému puči, jímž byl mohutný a masivní pochod studentů pražských vysokých škol na Hrad na podporu prezidenta Edvarda Beneše. Jejich statečnost, s kterou snášeli zmlácení, výslechy, až po vyloučení ze studií.

V 8.00 hodin ráno se účastníci vzpomínkového pochodu sešli před budovou Českého vysokého učení technického na Karlově náměstí v Praze u tamější pamětní desky připomínající studentský odpor a položili k desce věnce. Poté se vydali na nový průvod po stopách pochodu studentů z 25. února 1948. Pochod vedl přes Resslovu ulici, Jiráskovo náměstí, Masarykovo nábřeží, most Legií, Újezd, Karmelitskou ulici, Malostranské náměstí, Nerudovu ulici až po její vyústění ke spojnici ke Hradu. Na místo, kde příslušníci komunisty ovládaných policejních orgánů zvaných SNB v roce 1948 zmlátili studenty, kteří šli v čele jejich pokojného průvodu na Hrad a kde byla v našem svobodném státě zasazena v roce 2003 další pamětní deska. Pořídili jsme si její opis. Nápis na desce zní:

25. ÚNORA 1948

BYLI V TĚCHTO MÍSTECH A NA HRADČANSKÉM NÁMĚSTÍ BRUTÁLNĚ NAPADENI OZBROJENOU KOMUNISTICKOU POLICIÍ VYSOKOŠKOLÁCI, KTEŘÍ V MNOHATISÍCOVÉM POCHODU NA HRAD ŠLI PODPOŘIT PREZIDENTA BENEŠE V ÚSILÍ ZACHOVAT SVOBODU A DEMOKRACII.
NA PAMĚŤ ODVÁŽNÝCH STUDENTŮ, KTEŘÍ SE V OSUDOVÝCH CHVÍLÍCH NAŠEHO NÁRODA NEBÁLI VZEPŘÍT NASTUPUJÍCÍMU BEZPRÁVÍ.

PRAŽSKÝ AKADEMICKÝ KLUB 48 **SENÁT PARLAMENTU ČR**

Tam se letos uskutečnila, jako každým rokem, oslava, při níž nejvyšší představitelé pražských vysokých škol a zástupci ústavních činitelů České republiky, hlavního města Prahy, organizátorů akce a vědeckých organizací zkoumajících řádění totalitního režimu u nás v letech 1948–1989 pronesli slavnostní projevy a položili věnce.

Společnost pro církevní právo zastoupil místopředseda doc. JUDr. Záboj Horák z Právnické fakulty Univerzity Karlovy a přibližně deset dalších jejích členů.

Pořadateli pietního aktu byli předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil, Pražský akademický klub 48 a Společnost MENE TEKEL.

Proslovy na slavnosti pronesli:

- předseda Senátu Parlamentu ČR **RNDr. Miloš Vystrčil**,
- iniciátor vzniku pietního místa v roce 2003 a bývalý předseda Senátu Parlamentu ČR **doc. Petr Pithart**,
- místopředseda Pražského akademického klubu 48 **Jakub Kožíšek**,
- projektová manažerka Mezinárodního festivalu proti totalitě Mene Tekel **MgA.Daniela Řeřichová**,
- jeden z posledních žijících účastníků pochodu studentů **Ing. Antonín Kyncl**,
- prorektor Univerzity Karlovy **prof. Jan Kuklík**,
- prorektor Českého vysokého učení technického v Praze **Ing. Radek Holý, Ph.D.**,
- prorektor České zemědělské univerzity v Praze **prof. Jiří Remeš**,
- rektor Vysoké školy ekonomické v Praze **doc. Petr Dvořák**,
- člen představenstva Studentské komory Rady vysokých škol **Miroslav Hala**,
- kardinál **Dominik Duka OP**.

Doc. JUDr. Petr Pithart z Právnické fakulty Univerzity Karlovy při projevu.

Doc. Pithart věnoval svůj projev osobnosti Josefa Lesáka (1920–2009), politika Československé strany národně socialistické, nejmladšího poslance Ústavodárného národního shromáždění, studentského vůdce, který zorganizoval *oba pochody na Hrad* na podporu demokracie z 23. a 25. února 1948. Josef Lesák byl uvězněn komunistickým režimem a strávil dlouhá léta na nucených pracích v dolech na Kladně. V roce 1990 byl kooptován za člena České národní rady a na jejím zasedání pronesl spatra více než hodinový projev, v němž pregnantně shrnul škody napáchané na našem národě během komunistického režimu. Jeho projev tenkrát sledo-

vali všichni přítomní s maximální pozorností a mnoho přítomných prožilo okamžik, kdy je slova tohoto statečného člověka přivedla ke zpytování svědomí.

Doc. Pithart vzpomněl, jak byl J. Lesák na kandidátní listině pro parlamentní volby v roce 1990 odsunut jiným členem své politické strany, a tak nebyl do zákonodárného sboru zvolen. Zemřel téměř zapomenut, jen rok před jeho smrtí si na něho na základě upozornění několika zasvěcených osob „nahoře“ rozpomněli a prezident republiky mu udělil řád T. G. Masaryka.

Doc. Pithart vyslovil návrh, aby *všichni velcí členové našeho národa, kteří vykonali něco významného pro druhé,* byli ve svém stáří nějakou institucí sledováni, aby se na ně nezapomnělo.

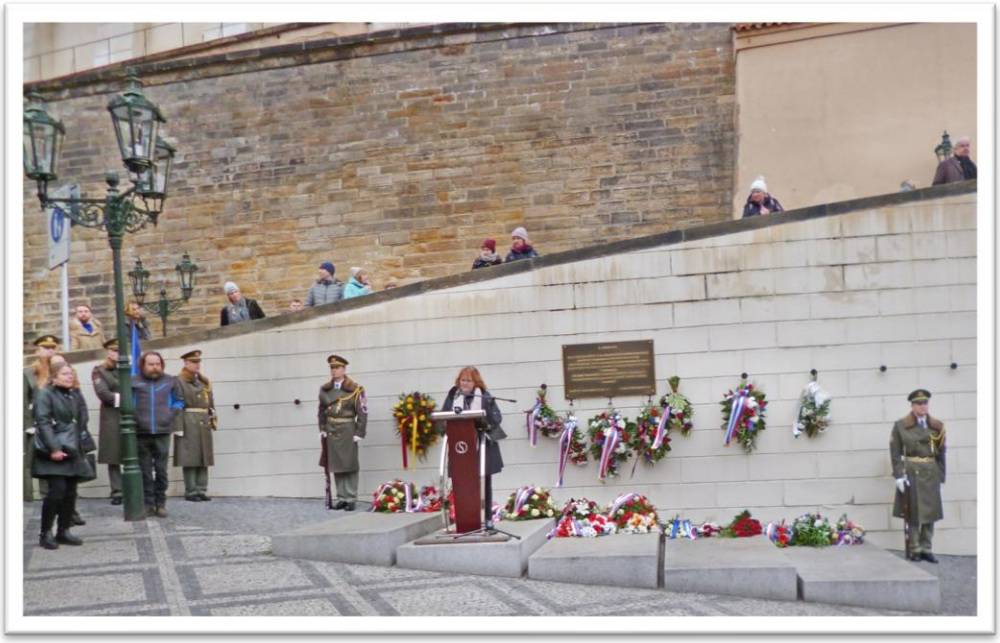

Projev MgA. Daniely Řeřichové z organizace Mene Tekel.

MgA. Daniela Řeřichová, která spolu se svým manželem Mgr. Janem Řeřichou založila mezinárodní festival proti totalitě MENE TEKEL (podle knihy Daniel 5, 25–30, označení naléhavého varování před bezprostředně hrozící pohromou). Festival přináší svědectví o protiprávnosti totalitních režimů a připomíná odkaz obětí nacismu a komunismu. MgA. Řeřichová ve svém projevu zmínila, že studenti na Hrad nepochodovali sami, ale společně s mnoha učiteli vysokých škol a jinými nebojácnými občany. Tak v čele pochodu šla také druhá nejstarší česká profesorka vůbec *Růžena Vacková* (1901–1982), historička umění a archeologie z Filosofické fakulty Univerzity Karlovy. Ta byla poprvé odsouzena nacisty, a sice k trestu smrti, který byl změněn za vězení. Komunisté jí účast na studentském pochodu i její statečné hájení studentů a učitelů vylučovaných komunistickou mocí po 25. únoru 1948 z vysokých škol nezapomněli. V roce 1952 ji odsoudili ve vykonstruovaném procesu s katolickými intelektuály *Oto Mádr a spol.* k 22 letům vězení. Ve vězení strávila téměř 16 let.[1] Studenti Právnické fakulty Univerzity Karlovy ztvárnili rekonstrukci procesu 27. února 2010 v Porotní síni Vrchního soudu v Praze na Pankráci.[2]

[1] Odmítla přijmout v roce 1965 amnestii, pokud ji neprohlásí za nevinnou.

[2] Procesem se zabýval *dr. Lukáš Blažek* v knize kolektivu autorů *Jménem republiky*, Osm případů zvůle komunistické justice, kterou vydalo nakladatelství Auditorium v Praze v roce 2015.

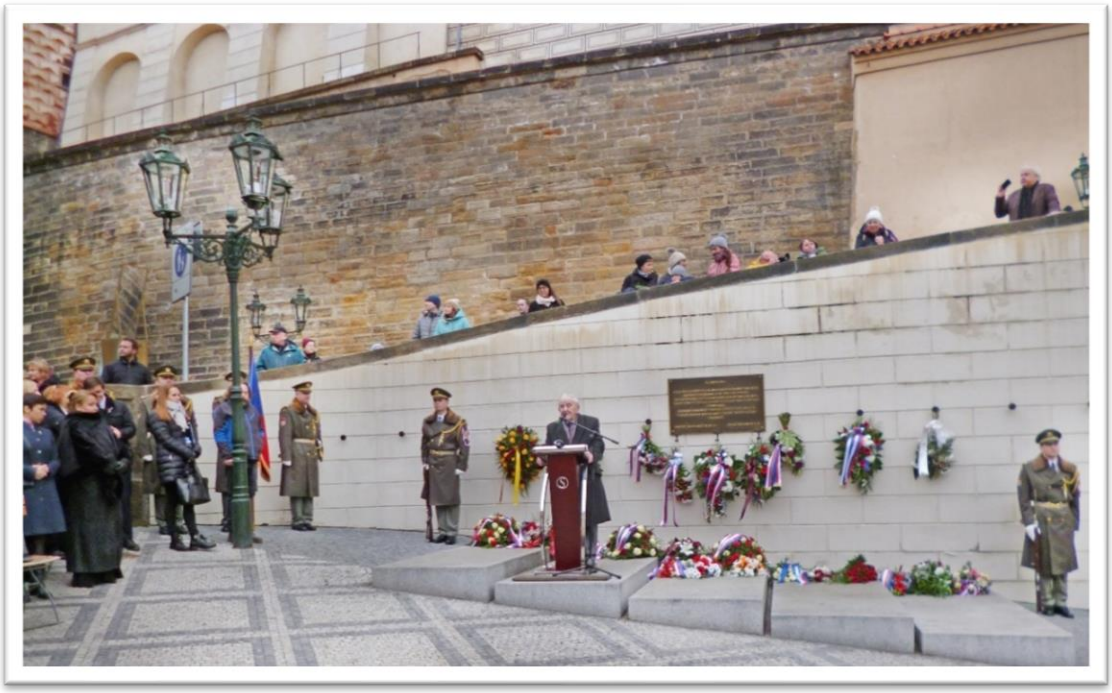

Ing. Antonín Kyncl, účastník pochodu v roce 1948, při projevu.

Bouřlivý, otevřený a svižný projev pronesl 95letý *Ing. Antonín Kyncl*, v roce 1948 posluchač Vysoké školy obchodní v Praze a člen Československé strany národně socialistické, jeden z dosud žijících účastníků pochodu 25. 2. 1948. Připomněl, že Spolek posluchačů komerčního inženýrství, jehož byl tehdy členem, vedli vesměs národní socialisté a lidovci. Celý studentský spolek byl ostře antikomunistický. Na jeho schůze často zavítala národně socialistická poslankyně *sestra* JUDr. Milada Horáková.

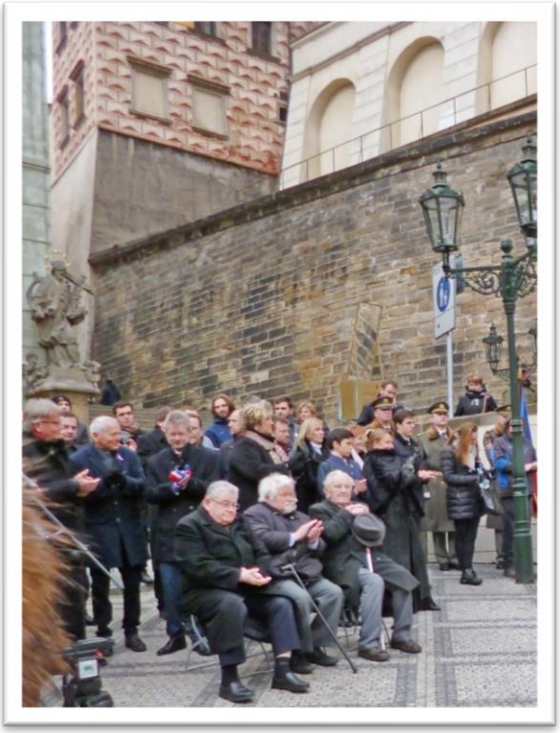

Ing. Kyncl vzpomněl na to, že komunistický puč v roce 1948 byl uskutečněn pod taktovkou ruských komunistů, jejichž následovníci dnes vedou útočnou válku proti Ukrajině. Zmínil i násilnou rusifikaci národů Sibiře, kterou Rusové kdysi zabrali jako svou kolonii v Asii, i Ukrajinců, jež byla prováděna již za carského Ruska.

Ve svém projevu vyslovil svou nezměrnou *podporu současné vládě České republiky*, která poskytuje nezbytnou podporu bránící se Ukrajině a zmínil, že existují mnohé síly, které by si ji přály svrhnout. Dnešním studentům poradil: dnes nemusíte pochodovat na Hrad jako my, ale na podporu vlády před Strakovu akademii.

Sedící zleva: kardinál Dominik Duka OP, hlavní iniciátor zasazení pamětní desky doc. JUDr. Petr Pithart, předseda Senátu Parlamentu ČR v roce 2003, emeritní předseda vlády České republiky, a Ing. Antonín Kyncl (95), který se zúčastnil pochodu v roce 1948 jako student Vysoké školy obchodní.

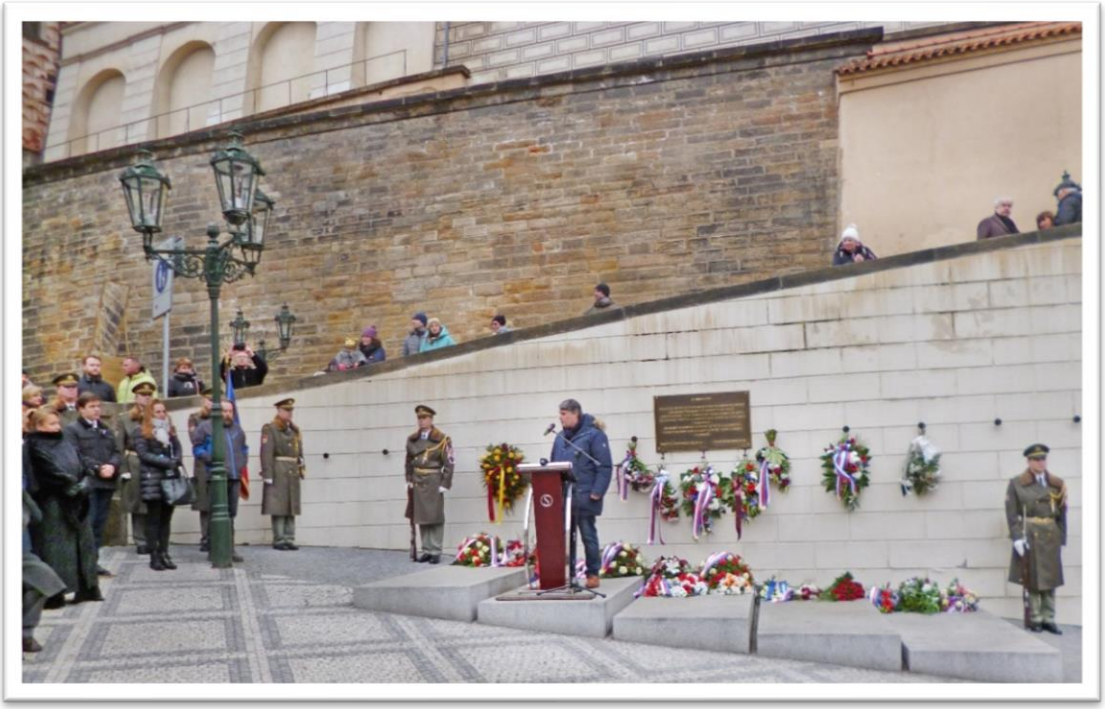

Prof. Jan Kuklík, zástupce Univerzity Karlovy, při projevu.

Prof. Jan Kuklík, specialista v oboru českých právních dějin, prorektor Univerzity Karlovy, připomněl zásluhy studentů o demokracii v roce 1948 a seznámil přítomné s aktivitami dnešních studentů Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kteří po mnoho let ve vědeckém semináři *Rekonstrukce politického procesu z 50. let* ztvárňují jednotlivé procesy s odpůrci režimu z 50. let 20. století. V závěru apeloval na přítomné státní činitele, aby nezapomínali na dnešní studenty a *poskytovali vysokému školství jako celku vyšší podporu než dosud*.

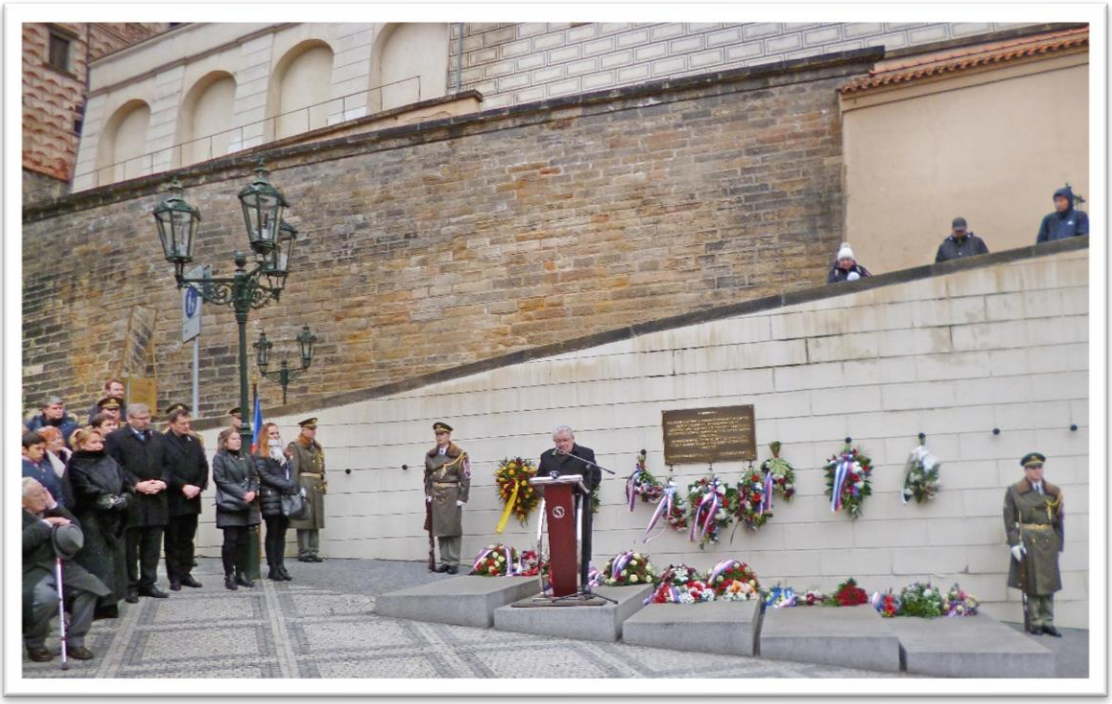

Kardinál Dominik Duka OP při projevu.

Závěrečný projev pronesl *kardinál ThLic. Dominik Duka OP*. Vzpomněl na bránící se Ukrajinu i na paralelu k puči v Československu 25. února 1948. Tehdy sice přímo neútočila ruská vojska, ale do Prahy přiletělo několik letadel typu Antonov plných sovětských poradců, obsadili několik pražských hotelů, a puč z pozadí řídili. Radili československým komunistům, a dokonce jejich ministrům, jak mají ve vládě postupovat a své přívržence mobilizovat, aby svobodu zničili. A jejich vojska stála na hranicích republiky ze všech stran, včetně Rakouska.

Jedním z nejtragičtějších následků únorového puče bylo to, že většina národa ztratila víru. Občané našeho státu zapomněli, že základem veškerého jednání má být podle velikého daru židovského národa lidstvu *Desatero* a plnohodnotný vztah muže a ženy jako dvou polarizovaných bytostí, jak to dosvědčují i hebrejské výrazy pro muže a ženu *iš* a *išša*. Pokud jde o současnou politickou scénu v naší republice, je třeba pamatovat na to, že pouhá mechanická demokracie není všelékem. Onen lid, *demos*, se snadno může zvrhnout v lůzu, dav, tedy *ochlos*. A z demokracie se stane ochlokracie.

V závěru svého proslovu kardinál Duka zdůraznil, že je třeba se stále řídit Masarykovým *Nebát se*. Všechny těžkosti nakonec překonáme a naplní se slova:

Boží pravda nakonec zvítězí!

Na to několik desítek přítomných katolíků zvolalo mohutné: *Amen*.

Na závěr shromáždění zahrála vojenská stráž českou státní a národní hymnu.

Text a všechny fotografie: Záboj Horák

Profesor Michal Tomášek oslavil významné životní jubileum

K 60. narozeninám, které 20. února 2023 oslavil *prof. JUDr. PhDr. (mult.) Michal Tomášek, DrSc.*, proděkan pražské právnické fakulty, vedoucí její Katedry evropského práva a čestný člen Společnosti pro církevní právo, náš přední sinolog, vyšla jeho kniha s velmi zajímavým názvem *Bilanční zpráva 60*.

Kniha má podobu pamětí a obsahuje na 192 stranách soubor osobních vzpomínek jubilanta, které se úzce týkají tématu Evropské unie a evropského práva, tedy oborů, jimž prof. Tomášek zasvětil převážnou část své úspěšné kariéry.

Na snímku vlevo prof. Michal Tomášek se synem Martinem Rogerem.

Kniha začíná krátkou předmluvou autora a dělí se do čtyř kapitol nazvaných dle postupných profesí a perspektiv autora od počátku 90. let až do současnosti: *Pohled úředníka*, *Pohled diplomata*, *Pohled z banky* a *Pohled z fakulty*. Kapitoly jsou dále členěny na jednotlivé nečíslované dílčí vzpomínky, jako např. *Probouzení ze snu o Evropě*, *Václav Havel*, *Jak jsem se (poprvé) mýlil v bankovnictví*, *V dresu docenta*, *Čínštinou k diplomacii* apod. Na závěr knihy jsou připojeny více než tři desítky barevných fotografií z profesního života autora.

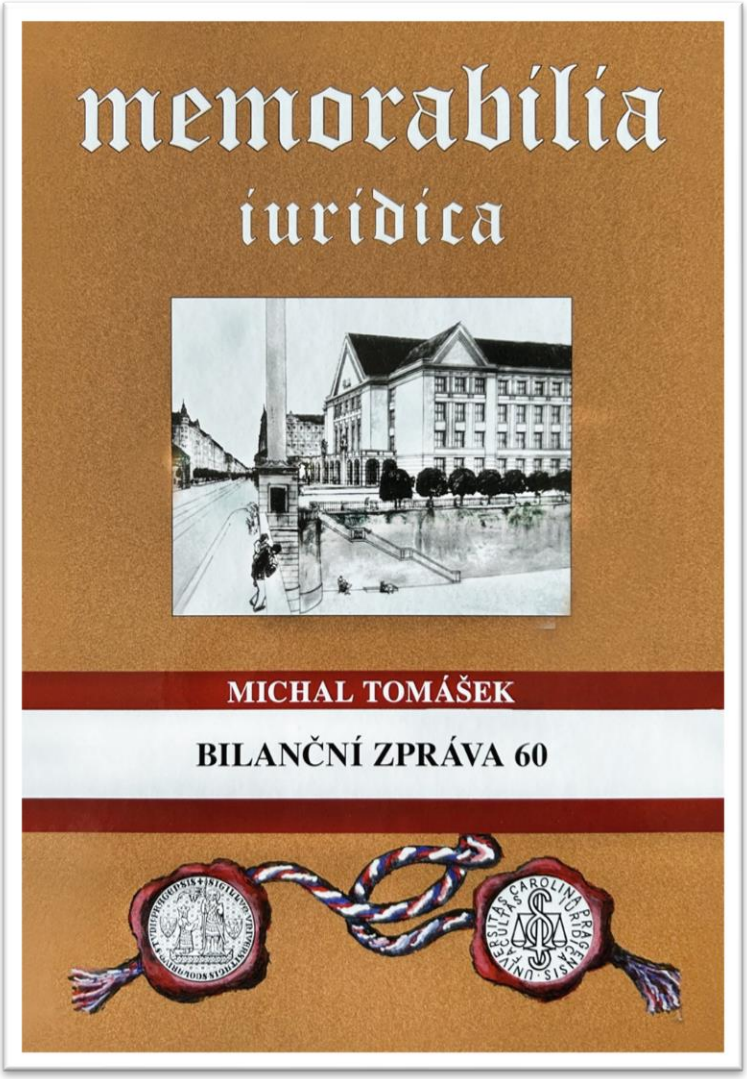

Knihu vydalo ediční středisko Právnické fakulty Univerzity Karlovy jako desátý díl knižnice *Memorabilia iuridica*, ve které od roku 1999 vychází publikace věnované historii českého právnictví s cílem připomínat postoje a počiny významných českých juristů minulosti i přítomnosti. Citujme vlastní slova prof. Michala Tomáška v předmluvě ke knize: *Za posledních téměř dvacet let, kdy jsem stál v čele různých výzkumných programů a projektů, jsem uvykl psát průběžné zprávy o jejich výsledcích a plnění. Zvyk je železná košile, a tak jsem se u příležitosti svého letošního jubilea rozhodl podat zprávu o určitém úseku svého života, který jsem věnoval Evropské unii a evropskému právu. Své vyprávění začínám v roce 1991, kdy jsem s evropským právem začal aktivně pracovat, a uzavírám rokem 2019, po němž svět změnila pandemie nemoci covid-19. [...]*

Všechny vzpomínky jsou samozřejmě subjektivní. Snažil jsem se proto vybrat jen ty, které poukazují na nějaký objektivní jev evropského práva. Číňané mají přísloví: sladké, kyselé, slané i hořké, vše jsem ochutnal. Já jsem Evropskou unii poznal z více pohledů: jako úředník, jako diplomat, jako bankovní expert a jako vysokoškolský učitel. Snažím se proto přinést příběhy, které tyto různé úhly pohledu reflektují. Postřehy z mimoevropských zemí: Číny, Japonska, Kanady, USA a dalších doplňují pohledy na EU z vnějšku, čímž se její obraz stává plastičtější. V neposlední řadě procházejí mým vyprávěním také lidé s různými rolemi v evropských integračních procesech a s různými názory na EU. Včetně těch nejvýznamnějších hráčů jako Václav Havel, Václav Klaus nebo Miloš Zeman a na unijní straně třeba Jacques Delors.

Místní skupina v Olomouci

Cyrilometodějská teologická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci ve spolupráci s olomouckou pobočkou Společnosti pro církevní právo

pořádá mezinárodní konferenci

40. výročí promulgace Kodexu kanonického práva – změny

Čtvrtek 13. dubna 2023, 9.30,
Aula Cyrilometodějské teologické fakulty UP
Univerzitní 22, Olomouc

Konference je určena především pro:

- studenty z oblasti teologie, práva, žurnalistiky, politologie, historie;
- odbornou veřejnost;
- duchovní a jiné církevní pracovníky.

od 8.30: Registrace účastníků, káva na uvítanou

9. 30 Zahájení konference
doc. Mgr. et Mgr. Vít Hušek, Th.D., děkan fakulty
prof. Damián Němec, dr OP, vedoucí katedry církevních dějin a církevního práva

Moderátor dopoledního bloku: prof. Damián Němec, dr OP

9.40 Mons. prof. ICODr. Cyril Vasiľ SJ: **Vliv východního kanonického práva na úpravu CIC/1983**
10.00 Mons. prof. MVDr. Mgr. ICDr. Konštanc Adam OP: **Vývoj manželského práva procesního a příprava papežských motu proprio ohledně procesů o neplatnosti manželství**

10.20 – 10.35 diskuse

přestávka na kávu

11.00 prof. dr hab. Mirosław Sitarz: **Jan Paweł II największy ustawodawca Kościoła Katolickiego**

11.20 dr Agnieszka Romanko: **Reformy Kurii Rzymskiej po promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r. do konstytucji apostolskiej Praedicate evangelium**
11.40 doc. Mgr. et Mgr. Jiří Dvořáček, ICODr.: **Administrativní řízení v církvi: zkušenosti, inspirace, náměty**

12.00 Diskuse

12.30 – 13.30 Oběd

Moderátor odpoledního bloku: Mons. prof. MVDr. Mgr. ICDr. Konštanc Adam OP

13.40 doc. JUDr. Stanislav Přibyl, Ph.D., JC.D., Th.D.: **Závazné pravdy (veritates definitivae) a jejich dopad v trestním právu**
14.00 ICLic. Jiří Zámečník: **Vývoj legislativy ohledně kanonizačního procesu po promulgaci CIC/1983**
14.20 ThLic. Mgr. Monika Menke, Th.D.: **Stálé služby udělované laikům v současném textu CIC a partikulárních normách; otázka jáhenství**
14.40 prof. Damián Němec, dr OP: **Změny v právu zasvěceného života od promulgace CIC/1983**
15.00 Libor Botek, Th.D.: **Změny v trestním právu po CIC/1983**

15.30 – 16.00 Diskuse a závěr konference

Vědecký výbor konference
Mons. prof. ICODr.Cyril Vasiľ SJ
Mons. prof. MVDr. Mgr. ICDr. Konštanc Adam OP
prof. dr hab. Mirosław Sitarz
prof. Damián Němec, dr OP

Organizační výbor konference
prof. Damián Němec, dr OP
ThLic. Mgr. Monika Menke, Th.D.
ICLic. Jiří Zámečník

Záměrně nejsou v programu zahrnuty dvě oblasti změn:

1. ***Mimořádné propuštění z klerického stavu***: tomuto tématu byla věnována mezinárodní konference konaná taktéž na Cyrilometodějské teologické fakultě 19. 6. 2012, od té doby nedošlo ke změně legislativy. Příspěvky z této konference jsou publikovány v časopisu Studia theologica č. 3 z r. 2012 na s. 77–206, dostupné též on-line na https://www.studiatheologica.eu/archive.php.

2. ***Šetření mravnostních trestných činů v katolické církvi***, zvláště vůči nezletilým: tomuto tématu byl věnován kurs celoživotního vzdělávání Šetření sexuálních deliktů v katolické církvi v únoru až květnu 2022 zakončený konferencí dne 25. 8. 2022. Sebrané příspěvky jsou připravovány k vydání jako kolektivní monografie v r. 2023, primárně jako e-book.

Konferenční poplatek není vybírán.
Organizátoři nezajišťují možnost parkování a oběd pro účastníky konference.

Prosíme, abyste se přihlásili k účasti do 5. 4. 2023
na radmila.bartonova@upol.cz

Pozvánka na divadelní část rekonstrukce politických procesů 50. let

Katedra právních dějin Právnické fakulty Univerzity Karlovy a Centrum právněhistorických studií zvou na divadelní část vědeckého semináře *Rekonstrukce politického procesu s učni Spolana Neratovice*, kteří nesouhlasili s politickým uspořádáním po roce 1948.

Rekonstrukce se koná tento **pátek 3. března 2023 od 15:00** v budově Vrchního soudu v Praze na Pankráci.

Místopředseda SPCP obdržel pamětní list u příležitosti 20 let svého působení učitele na Právnické fakultě Univerzity Karlovy

Univerzita Karlova
PRÁVNICKÁ FAKULTA

doc. JUDr. ICLic.
Záboj Horák, LL.M., Ph.D.

Pamětní list u příležitosti pracovního jubilea,
které jste v tomto roce oslavil.

V Praze dne 21. 12. 2022

prof. JUDr. Radim Boháč, Ph.D.
děkan

První letošní číslo Revue církevního práva na obzoru

Redakční rada již připravila první číslo recenzovaného odborného čtvrtletníku Revue církevního práva k tisku. Čtenáři se mohou těšit na tyto články:

- Michal Skřejpek: *Svatý oheň*,
- Záboj Horák: *Periodizace vývoje konfesního práva na území USA od 17. století do současnosti*,
- Radim Seltenreich: *Samuel Pufendorf (1632–1694) a jeho pojetí právního řádu jako syntézy racionalismu a zkušenosti*,
- Jiří Kašný: *Východiska rodinného práva v knize Genesis*.

Žádáme a prosíme čtenáře, aby propagovali a rozšiřovali všechna tři naše periodika:

Revue církevního práva
odborný časopis v češtině, slovenštině a angličtině
Church Reporter
anglická a česká verze
Zrcadlo církve

Gratulace členům SPCP

JUDr. Milan Makarius, soudní exekutor, oslaví 1. března 2023 své 50. narozeniny.

JUDr. Jaroslav Škopek, právník z Plzně, oslaví 8. března 2023 své 50. narozeniny.

Ing. Bc. Stanislav Bohačík oslaví 11. března 2023 své 40. narozeniny.

JUDr. Jiří Palla, soudce Nejvyššího správního soudu, zakládající člen Společnosti pro církevní právo a člen jejího prvního pracovního výboru, oslaví 14. března 2023 své 50. narozeniny.

Mgr. Erika Jiříčková, advokátka z Prahy, oslaví 25. března 2023 své 35. narozeniny.

Mgr. Jakub Zechovský, advokát z Rakovníka, oslaví 30. března 2023 své 30. narozeniny.

Připravujeme Noc kostelů

Od 1. února 2023 bylo spuštěno elektronické přihlašování k Noci kostelů, která se letos uskuteční **v pátek 2. června**. Svůj kostel můžete elektronicky přihlásit na stránkách www.nockostelu.cz. V rámci přihlášky se objednávají také materiály (plakáty, poutnické noviny). *Uzávěrka přihlašování kostelů je 30. dubna 2023*.

Z nové literatury

Časopisy

Právněhistorické studie, č. 52/3, Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, Praha, 2022, ISSN 0079-4929,

z obsahu:

BERÁNEK, Jan, *Charkovský proces 1943 a jeho ohlasy ve světě*, s. 117–129,

CSUKÁS, Adam, *Beránek, J., Procesy s nacistickými zločinci v okupačních zónách Německa a jejich vliv na československou retribuci*, s. 195–198 (recenze),

CSUKÁS, Adam, *Gregor, M., Historiografia rímskeho práva na Slovensku*, s. 199–201 (recenze).

Periodikum *Zrcadlo církve*, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Stříbro – České Budějovice vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Foto na titulní straně: 25. února 2023, pohled na pamětní desku v Nerudově ulici v Praze, připomínající statečný pochod pražských studentů před 75 lety na záchranu demokracie. Vlevo kardinál Dominik Duka OP, doc. JUDr. Petr Pithart a Ing. Antonín Kyncl (95), který se pochodu v roce 1948 jako student Vysoké školy obchodní zúčastnil.

Foto Záboj Horák

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redaktor: Jakub Nagy
Layout: Marek Novák
Technický redaktor: Tomáš Grundza

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo církve vychází jednou měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz
ISSN 2695-0111